

Minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 2 sept. 1954

Referte Uw 346.

Naar mijn aanvankelijk oordeel zal, wanneer ter terechtzitting de getuigen in de zaak Schmidt eenmaal verklaard hebben dat hun getuigenissen door de politie onder dwang zijn afgeperst, deze verklaring - ook in dien eventueel bevestigd door daaropvolgende mededelingen van Nederlandse officiële zijde of zijdens Bouman - veel minder indruk maken dan bij publicatie in de pers van de mishandelingen en vexaties, die tot deze afgedwongen bekentenissen hebben geleid, voordat de openbare behandeling is begonnen.

Blijkens Uw 194 en 294 was ook Bouman oorspronkelijk van deze mening en stond ook voor U vast dat het belang der arrestanten met een dergelijke publicatie grotelijks zou zijn gediend, zijnde dit het enige middel, waarvan nog effect kan worden verwacht als op laatste Nederlandse nota geen bevredigend antwoord werd ontvangen.

Gaarne verneem ik

1. waarop thans Uw oordeel is gegrond, dat het niet van zoveel belang is dat reeds voor de aanvang van de zaak Schmidt de feiten in de pers komen; dit te meer omdat voor Uw aanvankelijke vrees, dat de staatspolitie zal trachten de behandeling verder uit te stellen, geen reden meer bestaat nu de zittingsdag is vastgesteld.

2. waarom Bouman geen gevolg heeft gegeven aan zijn aanvankelijk voornemen de bekendmaking in een gunstig gezind Indonesisch dagblad te bevorderen, althans waarom een dergelijke publicatie niet gevolgd is. Immers zulk een publicatie kan beter zijdens Bouman worden uitgelokt dan door mij of Uwerzijds.

Voor het geval deze weg thans zou zijn afgesloten zou - bij onbevredigende of niet-beantwoording van onze nota van 14 Juli - toch ernstig moeten worden overwogen deze voor het lot der gevexeerde arrestanten zo belangrijke publiciteitsactie op andere wijze te effectueren, waarvoor als uiterste termijn zou moeten worden gesteld 6 September.

Ik verzoek U daarom nog een uiterste poging te doen om beantwoording voor genoemde datum te bereiken en stel intussen Uw omgaand advies zeer op prijs.